

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра фінансів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління витратами

Освітня програма «Фінанси, банківська справа і страхування»

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа і страхування

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 01 від “16” вересня
2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Управління витратами
Освітня програма	Фінанси, банківська справа і страхування
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа і страхування
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	4 курс / 7 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 22 год. Семінарські заняття – 22 год. Самостійна робота – 30 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

Мета вибіркової навчальної дисципліни «Управління витратами» – набуття студентами системи теоретичних знань про закономірності формування витрат за видами, центрами відповідальності та носіями для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень, методології проведення аналізу їх величини та підготовка фахівців такого рівня кваліфікації в галузі фінансово-аналітичної діяльності, який повною мірою забезпечуватиме вирішення аналітичних завдань.

Компетентності:

- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12 Здатність працювати автономно.
- СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
- СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання:

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
- ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.
- ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.
- ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
- ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
- ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Теоретичні основи управління витратами на підприємстві	Розуміти предмет, метод і зміст дисципліни. Принципи і завдання управління витратами. Аналізувати роль і значення управління витратами в умовах ринкової економіки Суб'єкти та об'єкти управління витратами. Аналізувати основні причини, які зумовлюють необхідність посилення уваги до управління витратами в сучасних умовах господарювання. Розуміти функції управління витратами, їх суть.	Тестування. Розв'язування задач. Доповіді та презентації. Індивідуальні завдання
2.	Класифікація витрат, види витрат та їх характеристика	Знати поняття, склад і характеристика витрат. Розглянути класифікації витрат на виробництво. Поділ витрат стосовно прийняття управлінських рішень. Структура виробничих затрат підприємства Аналізувати особливості динаміки витрат у коротко- і довгостроковому періодах. Формування витрат за місцями і центрами відповідальності.	
3.	Калькулювання собівартості продукції: системи та методи	Розглянути зміст, мету й етапи виробничого обліку. Розуміти метод, завдання та принципи калькуляційного обліку. Об'єкт та одиниця калькулювання. Знати сутність видів калькуляцій і їх використання в управлінні витрат. Поняття й види собівартості. Аналізувати технологічні аспекти вибору методики калькулювання собівартості продукції:	
4.	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	Розглянути сутність і передумови аналізу системи «витрати-випуск-прибуток» Розуміти сутність та особливості використання поняття маржинального прибутку в CVP-аналізі Знати порядок аналізу рівноваги операційної діяльності підприємства.	
5.	Сучасні системи управління витратами, їх суть	Розглянути сутність та класифікація сучасних систем управління витратами. Система «директ-костинг», її сутність та особливості використання. Система «кайдзен-костинг», її сутність та особливості використання. Система «джаст ін тайм», її сутність та особливості використання.	
6.	Планування (бюджетування) витрат на підприємстві	Розуміти сутність бюджетування та його організації на підприємстві. Розглянути особливості методики складання та взаємоузгодження бюджетів Знати концепцію центрів відповідальності. Аналізувати особливості управління центрами відповідальності. Вміти проводити оцінювання діяльності центрів відповідальності.	

7.	Контроль в управлінні витратами	<p>Розглянути роль і значення контролю в управлінні витратами.</p> <p>Розуміти сутність обліку і звітності як елементів контролю витрат</p> <p>Знати методи контролю витрат та способи стимулювання економії ресурсів на підприємстві.</p> <p>Розглянути суть внутрішнього управлінського контролю та його елементів.</p> <p>Аналізувати внутрішні резерви зниження витрат та стимулювання економії ресурсів</p>	
8.	Оптимізація об'єму та структури витрат підприємства	<p>Розглянути мінімізацію витрат поставку і зберігання матеріалів через визначення оптимальних партій поставки і величини запасів.</p> <p>Знати методи оцінювання матеріалів у запасах за відпускання їх у виробництво, на продаж та іншого вибуття.</p> <p>Експлуатаційні витрати як критерій адаптації операційної системи до зміни завантаження.</p> <p>Аналізувати параметри, форми і механізм адаптації основного устаткування. Сумарні дисконтовані витрати як критерій вибору форми придбання устаткування.</p> <p>Знати порядок обчислення поточних (дисконтованих) витрат за порівнянними альтернативними варіантами.</p>	

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	8
Семінарські заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	12
Залік/екзамен	40
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1		1		1		1		1		1		1			8
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5		5						30
Самостійна р-та																10		10
Індивідуальні завдання													12					12
Залік/екзамен																	40	40
Всього за тиж-нь	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	12	1	10	40	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (презентації)
-----------------------------------	---------------------------

Література:

1. Артамонова Н.С. Управління витратами : навч. посіб. / Н.С. Артамонова, М.О. Акулюшина - К.: 2018, 116 с.
2. Грещак М. Г., Коцюба О. С. Управління витратами: Навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2002. — 131 с.
3. Давидович І. Є. Управління витратами: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 320 с.
4. Друри К. Управленческий и производственный учет: / Пер. с англ.; Под ред. С.А.Таблиной. Учебник.-М.: ЮНИТАДАНА, 2002.-1071с.
5. Іванюта П. В., Лугівська О. П. Управління ресурсами і витратами: Навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. Іванюти С.М. — К.: Центр навчальної літератури, 2009. — 320 с.
6. Кузьмін О.Є. Управління витратами на підприємствах : навч. посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, У. І. Когут. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 244 с.
7. Рижикова Н.І., Накісько О.В. Управління витратами : навчальний посібник. – Харків : ХНТУСГ, 2013. – 198 с.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 року № 318, із змінами і доповненнями// Система комплексного інформаційно-правового забезпечення "ЛІГА:Еліт". – ІАЦ "ЛІГА", 2007.
9. Череп А.В. Управління витратами суб'єктів господарювання. Ч. І: Монографія. - Харків: ВД «Інжек», 2006. - 368 с.
10. Чорна М.В. Управління витратами : навч. посіб. / М. В. Чорна, П. В. Смірнова, Р. М. Бугріменко, 2017. – 166 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра фінансів. Гуманітарний корпус ПНУ, ауд. 801, kfin@pnu.edu.ua
Викладач Гостьові лектори	Білий Михайло Мирославович
Контактна інформація викладача	mykhailo.bilyi@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	У випадку запозичених робіт, плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски заняття не відпрацьовуються; натомість студент не отримує відповідну кількість балів за відвідування занять. Відпрацювання та перездача негативних оцінок може відбуватися за бажанням студента.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання пізніше встановленого терміну оцінка знижується на 1 бал.
Невідповідна поведінка під час заняття	У разі невідповідної поведінки під час заняття викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.
Додаткові бали	Під час семінарських заняттях всіляко заохочується активність студентів, їх додаткові виступи, участь в дискусії. Таким студентам можуть бути нараховані додаткові бали – оцінки «в» (0,25 бала) та «в+» (0,5 бала).
Неформальна освіта	-

Викладач: к.е.н., доцент Білий М. М.